

Το «**Ταξίδι στο Τόκιο – Tokyo Story**» (1953) του σκηνοθέτη **Γιασουτζίρο Όζου**, με σενάριο που έγραψε ο ίδιος σε συνεργασία με τον Κόγκο Νόντα, αποτελεί μια ταινία με **εξαίσια θλίψη**, αριστούργημα του **μινιμαλισμού**, μια από τις πιο ανθρώπινες και συγκινητικές ταινίες που έγιναν ποτέ, με μόνιμη θέση στις λίστες με τις κορυφαίες δημιουργίες του παγκόσμιου σινεμά, παρότι αρχικά θεωρήθηκε «πολύ γιαπωνέζικη». Η ταινία εστιάζει στο **χάσμα μεταξύ των γενεών**, ακολουθώντας ένα ηλικιωμένο ζευγάρι από την επαρχία, που ταξιδεύει στο Τόκιο για να επισκεφτεί τα ενήλικα παιδιά του και αναδεικνύοντας την αντίθεση στην αντιμετώπιση που οι δύο γονείς λαμβάνουν από αυτά και τη χήρα νύφη τους. Η ταινία εξερευνά την **αποξένωση των ηλικιωμένων γονέων από τα παιδιά τους** στη σύγχρονη Ιαπωνία, με έναν εκθαμβωτικά μοντέρνο τρόπο που είναι ταυτόχρονα κλασικά ιαπωνικός και παγκοσμίως κατανοητός. Η ταινία του Όζου έχει απήχηση όχι μόνο στο ιαπωνικό κοινό αλλά και σε θεατές από διαφορετικούς πολιτισμούς και υπόβαθρα, καθώς ασχολείται με **παγκόσμια θέματα οικογενειακών σχέσεων, κοινωνικών αλλαγών και του αναπόφευκτου περάσματος του χρόνου**. Αξίζει να θυμηθούμε την ανάλογης θεματολογίας παλαιότερη άσκηση του μαθήματός μας πάνω στον «Βασιλιά Ληρ» του Σαίξπηρ (<https://tinyurl.com/4w7m2hun>)

Το σκηνοθετικό στυλ του Όζου χαρακτηρίζεται από τη χρήση στατικών λήψεων, χαμηλών γωνιών λήψης και την απουσία παραδοσιακών τεχνικών μοντάζ. Αυτή η ξεχωριστή προσέγγιση δημιουργεί στην ταινία μια **στοχαστική ατμόσφαιρα**, επιτρέποντας στο κοινό να αναλογιστεί τα συναισθήματα των χαρακτήρων και τα υποκείμενα θέματα της ταινίας. Η προσοχή του Όζου στη λεπτομέρεια και η εστίασή του στις λεπτές αποχρώσεις της καθημερινής ζωής καθιστούν το «Ταξίδι στο Τόκιο» μια **βαθιά συγκινητική εμπειρία ενδοσκόπησης**.

Τι καλύτερη εισαγωγή στην ατμόσφαιρα της ταινίας του Όζου από το να ακούσουμε λίγη απ' τη μαγευτική μουσική της.

[Τακάνομπου Σάιτο - Θέμα και Νυχτερινό απ' το Ταξίδι στο Τόκιο - Σύνολο Φρίζια.mp3](#)

ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

Ένα ζευγάρι συνταξιούχων, ο Σούκιτσι και η Τόμι ζουν στο ήσυχο Ονόμιτσι στη δυτική Ιαπωνία μαζί με τη μικρότερη κόρη τους Κιόκο, δασκάλα δημοτικού. Έχουν πέντε ενήλικα παιδιά, τα τέσσερα εκ των οποίων ζουν. Είναι ευγενικοί επαρχιώτες, μοιάζουν σχεδόν παιδιά οι ίδιοι, με τον ήρεμο, χαμογελαστό τρόπο που απευθύνονται ο ένας στον άλλον. Αυτό το σπαρακτικά σεμνό ζευγάρι, ένα αποπνικτικό καλοκαίρι, πήρε την απόφαση, στο βράδυ της ζωής τους, να κάνει ένα επίπονο ταξίδι στο Τόκιο για να επισκεφτεί τον μεγαλύτερο γιό τους με τη γυναίκα του και να πρωτογνωρίσουν τους δύο εγγονούς τους, να επισκεφτούν τη μεγαλύτερη κόρη τους και τον άντρα της αλλά και τη χήρα νύφη τους.

Ο μεγαλύτερος γιος τους, ο Κόιτσι, είναι οικογενειακός γιατρός και διατηρεί ένα μικρό ιατρείο σε προάστιο του Τόκιο και η μεγαλύτερη κόρη τους, η Σίγκε, διατηρεί ένα κομμωτήριο. Ο Κόιτσι ακυρώνει μια μικρή ημερήσια εκδρομή που είχε οργανώσει για τους γονείς του, επειδή χρειάζεται να κάνει μια έκτακτη κατ' οίκον ιατρική επίσκεψη και αποφασίζει αυθόρμητα ότι η σύζυγός του δεν μπορεί να τους πάει η ίδια και να αφήσει το σπίτι. Αργότερα, η Σίγκε λέει κρυφά σε μια πελάτη της για τους γονείς της ότι είναι «απλώς μερικοί φίλοι από την επαρχία». Ο Κόιτσι και η Σίγκε δεν έχουν πολύ χρόνο ούτε χώρο για τους γονείς τους που θεωρούν πως αναστατώνουν το καθημερινό πολυάσχολο πρόγραμμα στις ζωές τους, αφήνοντας το ηλικιωμένο ζευγάρι να νιώθει παραμελημένο και εκτός τόπου.

Στην αρχή του 1^{ου} αποσπάσμάτος μας, η Τόμι μιλάει στο αδιάφορο εγγονάκι της, που μόλις πριν λίγες μέρες την πρωτογνώρισε ως γιαγιά. Η Τόμι αμφιβάλλει αν θα εξακολουθεί να βρίσκεται πλάι του, όταν αυτό μεγαλώσει. Μπορείς στιγμιαία να δεις το άγχος στα μάτια της. Μόνο μπροστά σε αυτό το αμέτοχο νήπιο μπορεί να εκφράσει φανερά τον φόβο της για τον θάνατο. Μήπως σκόπευε πάντα αυτή η επίσκεψη να είναι ένας οδυνηρός, ανομολόγητος αποχαιρετισμός ή μήπως η καταπόνηση από το ταξίδι είναι εκείνη που θα βλάψει ξαφνικά την εύθραυστη υγεία της; Στην επόμενη σκηνή, η Σίγκε που με τη σειρά της φιλοξενεί τους γονείς της, τον Σούκιτσι και την Τόμι, επιπλήττει τον σύζυγό της διότι αγόρασε ακριβά κεράσματα γι' αυτούς και προβληματίζεται για το πού και πότε θα μπορέσει αυτή ή ο σύζυγός της να τους βγάλει έξω για να διασκεδάσουν.

[1ο απόσπασμα.mp4](#)

Η χήρα νύφη τους, η Νορίκο, σύζυγος του μεσαίου γιου τους, ο οποίος αγνοούνταν και θεωρήθηκε νεκρός κατά τη διάρκεια του Πολέμου του Ειρηνικού, είναι η μόνη που ενδιαφέρεται γι' αυτούς και τους συμπονά πραγματικά και κάνει ό,τι μπορεί για να τους διασκεδάσει. Αφιερώνει χρόνο από την

απαιτητική δουλειά της στο γραφείο όπου εργάζεται, για να πάει τον Σούκιτσι και την Τόμι σε μια περιήγηση στα αξιοθέατα του μητροπολιτικού Τόκιο. Τους συμπεριφέρεται με ευγένεια και καλοσύνη, όχι από υποχρέωση, αλλά επειδή το νιώθει πραγματικά. Η Νορίκο τούς αγαπάει στην πραγματικότητα σαν τους δικούς της γονείς· εν μέρει επειδή είναι η μόνη της υπενθύμιση του εκλιπόντος συζύγου της κι εν μέρει επειδή απλώς τους αγαπά - είναι τόσο απλό.

Νιώθοντας άβολα που δεν έχουν χρόνο να φροντίσουν για τη διασκέδαση των γονέων τους, ο Κόιτσι και η Σίγκε πληρώνουν για τη διαμονή των γονιών τους σε ένα οικονομικό σπα με ιαματικές πηγές στο Ατάμι, αλλά οι γονείς επιστρέφουν εσπευσμένα στο σπίτι της Σίγκε στο Τόκιο, επειδή η πολυκοσμία και η έντονη νυχτερινή ζωή του Ατάμι διαταράσσει τον ύπνο τους. Η Τόμι παθαίνει επίσης μια ανεξήγητη κρίση ζάλης. Επιστρέφοντας, η απογοητευμένη Σίγκε εξηγεί ότι τους έστειλε στο Ατάμι, επειδή ήθελε να χρησιμοποιήσει το υποδωμάτιό τους για μια συνάντηση. Το ηλικιωμένο ζευγάρι πρέπει να φύγει για το βράδυ. Περνούν το απόγευμα στο πάρκο πριν χωρίσουν για να βρουν κατάλυμα για τη νύχτα.

Στο 2^ο απόσπασμα, ο Σούκιτσι και η Τόμι επιστρέφουν νωρίτερα του αναμενομένου από το θέρετρο Ατάμι στο σπίτι της κόρης τους Σίγκε κι αποφασίζουν τελικά να επιστρέψουν στο σπίτι τους στο Ονόμιτσι, αφού περάσουν τη νύχτα χωριστά εκτός του σπιτιού της Σίγκε όπου εκείνη θα έχει άλλους καλεσμένους. Στο τέλος της σκηνής, πριν χωριστούν για το βράδυ, βλέπουν μαζί τη θέα της μεγαλούπολης.

[2ο απόσπασμα.mp4](#)

Η Τόμι πηγαίνει να μείνει με τη νύφη της Νορίκο με την οποία εμβαθύνει τον συναισθηματικό της δεσμό και τη συμβουλεύει να ξαναπαντρευτεί. Ο Σούκιτσι, εν τω μεταξύ, μεθάει με μερικούς παλιούς φίλους του από το Ονόμιτσι που βρήκε στο Τόκιο. Οι τρεις άντρες μεθυσμένοι φλυαρούν για τα παιδιά και τη ζωή τους. Ένας αστυνομικός φέρνει τον Σούκιτσι κι έναν από τους φίλους του στο κομμωτήριο της Σίγκε. Η Σίγκε είναι εξοργισμένη που ο πατέρας της έχει ξαναπέσει στον αλκοολισμό όπως παλιά, όταν ο αλκοολισμός του είχε σκιάσει την παιδική της ηλικία.

Το ηλικιωμένο ζευγάρι σχολιάζει πόσο έχουν αλλάξει τα παιδιά τους. Από την πλευρά τους οι ηλικιωμένοι γονείς δυσκολεύονται να παρακολουθήσουν τον σκληρό ρυθμό της σύγχρονης ζωής κι επιστρέφουν στο σπίτι τους στο Ονόμιτσι νωρίτερα από το προγραμματισμένο, σκοπεύοντας να δουν και τον μικρότερο γιο τους, τον Κέιζο, όταν το τρένο τους σταματήσει στην Όσακα. Η Τόμι αρρωσταίνει ξαφνικά κατά τη διάρκεια του ταξιδιού κι έτσι αποφασίζουν να αποβιβαστούν από το τρένο, μένοντας στην Όσακα μέχρι εκείνη να νιώσει καλύτερα την επόμενη μέρα.

Στο 3^ο απόσπασμα, ο Σούκιτσι και η Τόμι βρίσκονται στο σπίτι του νεότερου γιού τους, του Κέιζο, στην Όσακα και διαπιστώνουν πόσο έχουν αλλάξει στο Τόκιο τα μεγαλύτερα παιδιά τους, ο Κόιτσι και η Σίγκε, αντίθετα με τις προσδοκίες που είχαν, ως γονείς τους.

3ο απόσπασμα.mp4

Όταν επιστρέφουν στο Ονόμιτσι, η Τόμι αρρωσταίνει σοβαρά. Οι Κόιτσι, Σίγκε και Νορίκο σπεύδουν στο Ονόμιτσι για να προλάβουν να δουν την Τόμι, η οποία πεθαίνει λίγο αργότερα. Ο Κέιζο φτάνει πολύ αργά, καθώς είχε επαγγελματικές υποχρεώσεις.

Στο 4^ο απόσπασμα, η Τόμι πεθαίνει περιστοιχισμένη από τον άντρα της, τον Σούκιτσι, τα δύο μεγαλύτερα παιδιά της, τον Κόιτσι και τη Σίγκε, τη μικρή της κόρη, τη δασκάλα Κιόκο, και τη νύφη της, τη Νορίκο. Ο μικρότερος γιός της, ο Κέιζο, δεν προλαβαίνει την μητέρα του ζωντανή. Ο Σούκιτσι γίνεται το επίκεντρο της μυστηριώδους επέλευσης του θανάτου και εν γένει της θνητότητας στην ταινία. Παρά την οδύνη του για τον χαμό της Τόμι, αποδέχεται σοφά τον θάνατο σε εύλογη ηλικία ως φυσικό γεγονός της ζωής. Το ήπιο, μαλακτικό χαμόγελό του δεν φαίνεται να τον εγκαταλείπει ποτέ, ακόμα και όταν μιλάει για τα πιο θλιβερά και οδυνηρά πράγματα. Η Τόμι πεθαίνει, αλλά αυτός δεν κλαίει ποτέ. Πώς νιώθει για τον θάνατο της γυναίκας του; Πώς ένιωθε γι' αυτήν όταν ήταν ζωντανή; Ίσως είναι αρκετά κοντά στον θάνατο, ώστε να έχει ήδη αποχαιρετήσει τη ζωή και την ταυτότητά του.

4ο απόσπασμα.mp4

Στο 5^ο απόσπασμα, ο Κέιζο, απομακρύνεται λόγω των τύψεών του από την τελετή της κηδείας της μητέρας του κι εξομολογείται στη Νορίκο ότι δεν υπήρξε καλός γιός κι ότι κανείς δεν μπορεί να φροντίζει τους γονείς του, όταν αυτοί πεθάνουν.

5ο απόσπασμα.mp4

Στο τελευταίο απόσπασμα, μετά την κηδεία, ο Κόιτσι, η Σίγκε κι ο Κέιζο έχουν ήδη φύγει αυθημερόν από το σπίτι του πατέρα τους. Μόνο η Νορίκο έχει μείνει να κάνει παρέα στον πεθερό της, τον Σούκιτσι, και στην κουνιάδα της, την Κιόκο η οποία επικρίνει τα μεγαλύτερα αδέρφια της για τον εγωισμό τους απέναντι στους γονείς τους. Πιστεύει ότι τα τρία αδέρφια της δεν νοιάζονται για το πόσο δύσκολη θα είναι η ζωή για τον πατέρα τους τώρα που έχασε τη μητέρα τους. Είναι

επίσης αναστατωμένη με τη Σίγκε η οποία είχε σπεύσει να ζητήσει κάποια ρούχα της πεθαμένης μητέρας τους ως αναμνηστικά. Η Νορίκο απαντά ότι ενώ καταλαβαίνει την απογοήτευση της Κιόκο, ο καθένας όμως έχει πια τη δική του ζωή και το αυξανόμενο χάσμα μεταξύ γονέων και παιδιών είναι αναπόφευκτο. Πείθει την Κιόκο να μην είναι πολύ αυστηρή με τα αδέρφια της διότι μια μέρα θα καταλάβει πόσο δύσκολο είναι να αφαιρεί κανείς χρόνο από τη ζωή του για τους γονείς του. Η ταινία αφορά εν μέρει τον θλιβερό και κοινότοπο φόβο της απογοήτευσης στο τέλος της ζωής: στην εν λόγω σκηνή, η Κιόκο ρωτάει τη Νορίκο: «Δεν είναι απογοητευτική η ζωή;» κι εκείνη συμφωνεί, δυστυχώς. Σε προηγούμενη σκηνή ο Σούκιτσι, ενώ τα πίνει με μερικούς παλιούς φίλους, σκέφτεται το τρομερό, ανείπωτο συναίσθημα της απογοήτευσης από τα παιδιά. Κι όμως, η απογοήτευση δεν είναι το βασικό θέμα στην ταινία. Δεν υπάρχει τίποτα απογοητευτικό στην ηρωική και μεγαλοπρεπή ακεραιότητα της Νορίκο στην έκφραση της αγάπης της για την Τόμι και τον Σούκιτσι.

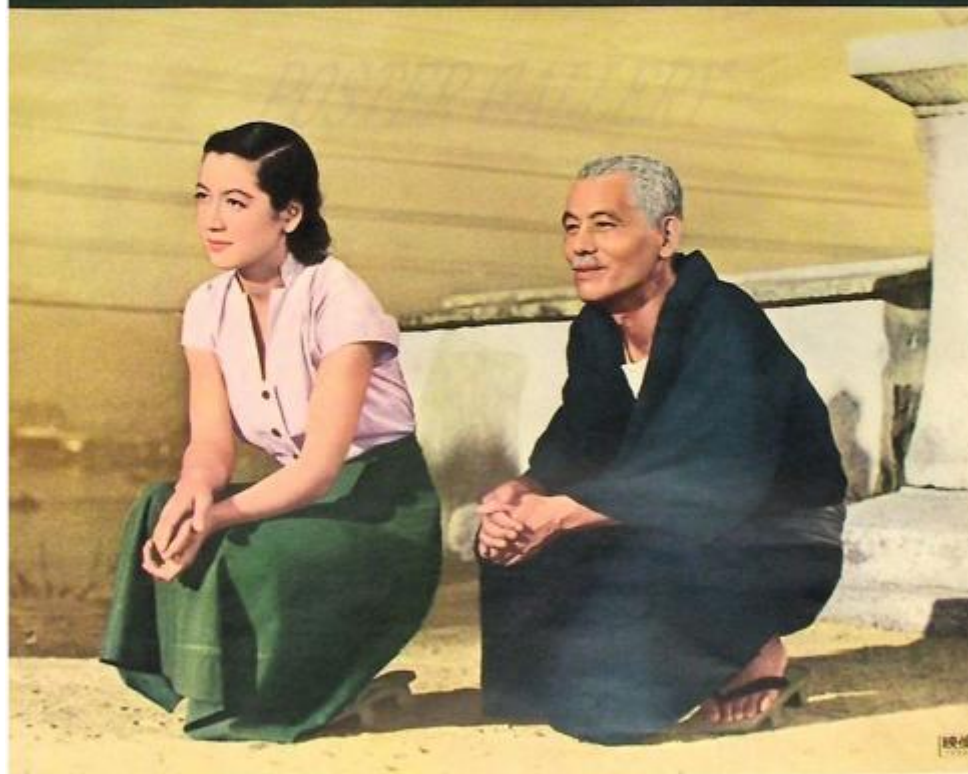
Αφού η Κιόκο φεύγει για το σχολείο όπου διδάσκει, η Νορίκο είναι πια η μόνη που κάθεται να κάνει συντροφιά στον πεθερό της και τον ενημερώνει ότι κι εκείνη πρέπει να επιστρέψει στο Τόκιο, το ίδιο απόγευμα. Ο Σούκιτσι της λέει ότι έχει φερθεί σ' εκείνον και στην Τόμι καλύτερα απ' ό,τι τα ίδια τους τα παιδιά, παρόλο που δεν είναι εξ αίματος συγγενής. Η Νορίκο τού απαντά πως θεωρεί πως είναι εγωίστρια, αφού δεν σκεφτόταν συνέχεια τον χαμένο σύζυγό της. Ο Σούκιτσι αποδίδει την αυτοκριτική της στην ταπεινότητά της και της χαρίζει ένα ρολόι από την αείμνηστη Τόμι, ως ενθύμιο. Η Νορίκο κλαίει και ομολογεί τη μοναξιά της. Ο Σούκιτσι την ενθαρρύνει να ξαναπαντρευτεί το συντομότερο δυνατό, επιθυμώντας για εκείνη να είναι ευτυχισμένη. Η Νορίκο ταξιδεύει σκεπτική από το Ονόμιτσι πίσω στο Τόκιο, κοιτάζοντας το ενθύμιο της πεθεράς της, ενώ ο Σούκιτσι παραμένει πίσω, αποδεχόμενος τη μοναξιά που πρέπει να υπομείνει.

[6ο απόσπασμα.mp4](#)

名匠小津安二郎の映画芸術！

東京物語

いつの世にも変らぬ、人の心の豊かさ、せつなさ、しみじみ描きつくす、人生の哀歓……

原 節子 笠 智衆・東山千栄子
香川京子・杉村春子・山村 聡・三宅邦子・大坂志郎
東野英治郎・中村伸郎・十朱久雄・安部 徹

■監督小津安二郎 脚本野田高梧・小津安二郎 撮影厚田雄春

松竹映画

Η ηθοποιός Σετσούκο Χάρα αριστερά και ο σκηνοθέτης Γιασουτζίρο Όζου δεξιά, σε ένα απ' τα γυρίσματα του «Ταξιδιού στο Τόκιο».

Καταληκτικό σκέλος της περίφημης «τριλογίας της Νορίκο», όπου η σπουδαία Σετσούκο Χάρα, με το σπαρακτικά αξιοπρεπές, θαρραλέο χαμόγελό της να λαμπυρίζει και να τρέμει, ενσαρκώνει τρεις διαφορετικές ηρωίδες με το όνομα Νορίκο.

Το χαμόγελό της είναι τόσο εκθαμβωτικό που, όταν χάνεται, είναι σα να πέφτει ένας πυροβολισμός.

Το «Ταξίδι στο Τόκιο» συνδυάζει υποδειγματικά **τα πιο βαθιά νοήματα της ανθρώπινης ύπαρξης με το μεγαλείο της απλότητας**. Οι ηθοποιοί που υποδύονται το ηλικιωμένο ζευγάρι, προσφέρουν επίσης αξιοσημείωτες ερμηνείες που αποτυπώνουν την ουσία της **ήρεμης εγκαρτέρησης** και του συναισθηματικού βάθους των χαρακτήρων τους. Η **διαρραγή των οικογενειακών δεσμών**, το **αναπόφευκτο και αγεφύρωτο χάσμα των γενεών**, το **ανοιχτό μεταπολεμικό τραύμα της Ιαπωνίας**, η **βίαιη δυτικοποίηση της ιαπωνικής κοινωνίας**, το **ξεθώριασμα του παλιού κόσμου της ευγένειας και του σεβασμού**, καθώς και η επικράτηση ενός νέου μοντέλου ζωής όπου κυριαρχούν ο **ατομικισμός και η ξέφρενη βιασύνη**, όπου **δεν υπάρχει χώρος και χρόνος συνάντησης με τον εαυτό και με τους άλλους**, αυτές είναι οι **κομβικές έννοιες** που δεσπάζουν στην κορωνίδα της σκηνοθετικής διαδρομής του Γιασουτζίρο Όζου.

Με διεισδυτική ευαισθησία, χωρίς συναισθηματισμούς και πρόθεση να κατακρίνει ή να συγχωρέσει, ο Όζου πραγματεύεται τα παραπάνω προσφιλή του θέματα. Με κινηματογραφική λιτότητα, όπου η κίνηση έρχεται από τα άτομα ή τη φύση, μέσα από τη σιωπή ή με λόγια απέρριπτα και υπαινικτικά που, όμως, λένε πολλά, χωρίς ήρωες αλλά με πρόσωπα διαχρονικά, ο σκηνοθέτης μετατρέπει μια φαινομενικά απλή ιστορία σε ένα αριστουργηματικό ταξίδι μταιώσεων και απομυθοποιήσεων, ένα ταξίδι αναζήτησης αγάπης και νοήματος, όπως εκείνο της ζωής. Η διεισδυτική κάμερα του Όζου, αγκυροβολημένη χαμηλά όπως πάντα, αιχμαλωτίζει όλες τις υπόγειες συγκρούσεις και τις αθέατες στιγμές της πίκρας και της διάψευσης, μετατρέποντας τα βλέμματα και τα πρόσωπα των ηρώων σε χάρτη και καθρέφτη της ανθρώπινης συνθήκης.

[Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ ΚΑΙ Η ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΚΡΙΤΙΚΩΝ ΓΙ' ΑΥΤΗΝ.pdf](#)

Λαμπρό δείγμα του Shōshimin-eiga, του ρεύματος του ιαπωνικού σινεμά που απεικονίζει ιστορίες, διλήμματα και προβλήματα καθημερινών ανθρώπων στο σύγχρονο μικροαστικό περιβάλλον, το «Ταξίδι στο Τόκιο» λειτουργεί ως καθρέφτης μιας **κοινωνίας που μεταλλάσσεται ραγδαία και απότομα**. Ένα αληθινό υπόδειγμα εσωτερικού ρυθμού και οικονομημένης αφήγησης, όπου τα πιο κομβικά συμβάντα είτε υπονοούνται μεταγενέστερα είτε αφήνονται να εννοηθούν εκτός κάδρου, το «Ταξίδι στο Τόκιο» **συνυφαίνει την πραότητα με την υπαρξιακή αγωνία για το πέρασμα του χρόνου και το ανέφικτο της επικοινωνίας**.

Ενδεικτικό όχι μόνο του **μινιμαλιστικού κινηματογραφικού στιλ του Όζου**, αλλά και μιας ολόκληρης σχολής του ιαπωνικού σινεμά που απέδειξε πως η πραγματική κινηματογραφική μαγεία προκύπτει μόνο από τα «απαραίτητα», το «Ταξίδι στο Τόκιο» είναι κάτι περισσότερο από μια κλασική ταινία. **Σπαρακτικό** όσο το χάσμα ανάμεσα σε δύο γενιές που δεν μοιράζονται τίποτα κοινό εκτός από το αίμα που τις ενώνει, **τρυφερό** όσο το βλέμμα δύο ηλικιωμένων απέναντι στην σκληρότητα μιας ξένης προς αυτούς καθημερινότητας, **ειλικρινές** όσο ο τρόμος ενός κόσμου που αλλάζει διαρκώς ξεχνώντας, στην ξέφρενη πορεία του, το ανθρώπινο στοιχείο, το «Ταξίδι στο Τόκιο» θα είναι για πάντα μια υπενθύμιση για το **πώς το σινεμά μπορεί να αποτυπώσει τα πιο ανείπωτα «γιατί» του ανθρώπινου είδους, δίνοντας τελικά τις πιο γενναιόδωρες απαντήσεις**.

